

Kristina från Duvemåla på GöteborgsOperan

av Benny Andersson och Björn Ulvæus i regi av Lars Rudolfsson

Utsålda föreställningar. Stående ovationer. Med all rätt. Här finns allt. En story vi känner. Ett driv i berättandet, en snabb tydlig rörelse framåt – från förälskelsen i Småland till astrakanen som faller ur Kristinas hand "over there". Storslagen och ömsint musik med pärlor vi älskar. På en scen med alla möjligheter och en ensemble som ger järnet. Och så rätt i tid. Vi behöver Kristina från Duvemåla, just nu. För att påminna oss om vilka vi är och var vi kommer ifrån, och vårt nya uppdrag i dagens våldsamma värld. Det rika invandrarlandet som var ett fattigt utvandrarland för bara några generationer sen.

I täta nyckelscener ur Vilhelm Mobergs epos, med tal och sång så sammanflätat att man knappt tänker på vad som är vad – missväxten, blixen i ängahuset, julgröten som sväller i lilla Annas mage. Robert som tjänar dräng och möter Arvid, vännen som följer med över havet. Morbror Danjel och skaran frikyrkliga hotade av statskyrkan. Horan Ulrika, som blivit frälst och uppkäftigt hugger tillbaka på horbockarna i svart prästrock och uniformer. Vi förstår vad folk flydde ifrån – fattigdom, ofrihet, övermakt. Och vad de mötte i Det Nya landet; där inget var givet, men allt ändå möjligt. Nästan. Guldet blev till sand är en musikalisk höjdpunkt, Oskar Nilssons Robert känns 10 kilo

magrare, tård och krossad – lurad.

Men här finns också konflikten mellan småbrukaren Karl Oskar som vill göra den bördiga jorden rättvisa och indianernas värdegrund av att ingen kan äga Moder Jord. Scenen med Timo Nieminen som tolk för en indiansk protest är magisk, han är ju dessutom "riktig" operasångare.

Scenografin är genialiskt enkel – de småländska stenarna lyfter från tegarna likt moln mot skyn, när utvandrarerna vänder dem ryggen, med blicken mot det stora fartyget och havet som ska föra dem till en ny framtid. Bara ibland ett litet sting av saknad efter Helene Sjöholm. Och kanske ibland efter den som bäst fyllde ut bondestövlarna en gång – Max von Südow, både trög och modig i Troells filmer. Men nog är Maria Ylipää lika älskvärd och präktig som Liv Ullman i en gammaldags modersroll, där ängslan och förtvivlan snarare blickar bakåt än framåt. Och Birthe Wingren gör Ulrika med den äran, men tanken finns där – hur hade Monica Z tolkat henne musikaliskt? Och Allan Edvall sin morbror Danjel – grovdoppad? Eller kanske ändå inte. GöteborgsOperan gör något annat, nutida och folkligt nära av en berättelse som är en del av vårt svenska kulturarv, men vi landar så långt från Sverigedemokraterna vi kan komma. Även i programmet – som ger ännu flera bottnar, till föreställningen och till vår samtid.

Maria Wallin